

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/92

T.C.
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

Esas No. 2016/14894
Karar No. 2019/12740
Tarihi: 12.06.2019

- **İŞ MÜFETTİŞLERİNİN İŞÇİLİK ALACAKLARININ TESPİTİNE İTİRAZDA HUKUKİ YARARIN BULUNDUĞU**
- **İŞ MÜFETTİŞLERİ RAPORLARINA KARŞI İŞ MAHKEMESİNDE DAVA YOLUYLA İTİRAZ EDİLEBİLECEĞİ**

ÖZETİ: Somut olayda, ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün 29/02/2016 tarihli ve 687663787-667-1897 sayılı tespit tutanağındaki belirlemelere karşı itiraz nedeni ile dava açılmış olup, söz konusu rapor, davalı işçinin müracaatı üzerine davalı işçi adına yapılan inceleme sonucu iş sözleşmesinin işveren tarafından feshedildiği, adı geçen işçinin ihbar ve kıdem tazminatı taleplerinin yerinde olduğu, yıllık izne dair belge ibraz edilmediğinden kıdem ve ihbar tazminatı ile birlikte yıllık izin ücretinin de ödenmesi gerektiği konusunda düzenlenmiştir. Buna göre, Kurumun düzenlemiş olduğu rapor genel bir tespit mahiyetinde olmayıp, bireysel alacak tespiti söz konusudur. Açılan davanın esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkili şirket yetkilisi ile şahitlerin huzurunda 01/02/2016 tarihinde ... ile ilgili olarak 18/01/2016 tarihinden 01/02/2016 tarihine kadar izinsiz ve mazeretsiz olarak mesaisine gelmemesinden kaynaklı tutanak tutulduğunu, müvekkili şirketin yetkilisi devamsızlık tutanağı ile ayrıca davalının mesaisine gelmemesinin devam etmesi üzerine 01/02/2016 tarihinde davalıya Noter kanalı ile ihtarname gönderdiklerini, bir ay içerisinde toplam on dört gün mesaisine gelmeyen davalının ihtarname üzerine ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne dilekçe vererek, 10/10/2014-16/01/2016 tarihleri arasında müvekkili şirkette çalıştığını, ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık izin ücreti alacağını ödenmediğini iddia ederek şikayet dilekçesi verdiğini, müvekkilinin davalının mesaisine gelmemesi ve gerekli evrakları sunmaması üzerine kanunun vermiş olduğu haklı fesih hakkını kullanarak 10/02/2016 tarihinde yani ihtarname tarihinden itibaren on gün sonra SGK'ya işten ayrılış bildirgesi verdiğini, müvekkilinin muhasebecisi tarafından maddi hata olarak SGK çıkış kodunun 03 kodu gösterilmesi sebebi ile müvekkili şirketin haksız bulunması, davalının haksız olarak işe devam etmemesine rağmen ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nce yıllık izin ücreti, kıdem tazminatı ve ihbar tazminatına karar verildiğini, bu kararın kanuna, hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğunu beyan ederek ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün 75262.26-7 ile 68763787-667-1897 sayılı kararına itiraz ettiklerini beyan etmiştir.

Mahkemece, dosyaya ibraz olunan ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün 03/02/2016 tarih ve 68763787-679-1050 sayılı tebligatı ile davalının şikayeti üzerine davacı işyerine bildirimde bulunduğu, davanın şikayetçi ... aleyhine açıldığı, şikayetçinin taraf sıfatının bulunmadığı, ayrıca Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün 29/02/2016 tarihli yazısının hak doğurucu ve kurucu mahiyette olmayıp, durum tespiti niteliğinde bulunduğu, bu nedenle tutanağın başlı başına davaya konu edilemeyeceği, dolayısıyla davacının korunmaya değer güncel hukuki yararının da bulunmadığı gerekçeleriyle 6100 sayılı HMK'nun 114/1-d ve h maddesi uyarınca taraf ehliyeti ve hukuki yarar dava şartı olduğundan, dava şartı noksanlığı nedeni ile davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karar süresi içerisinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/3. maddesi kapsamında, işçi alacaklarına dair iş müfettişlerince düzenlenen rapor ve tutanakların içeriğine ilişkin olup, bu hususta açılacak davaların hukuki niteliğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

4857 sayılı Kanun'un 92. maddesinin 3. fıkrasında, “Çalışma hayatını izleme, denetleme ve teftişe yetkili iş müfettişleri ile işçi şikayetlerini incelemekle görevli bölge müdürlüğü memurları tarafından tutulan tutanaklar aksi ispatlanıncaya kadar geçerlidir. İş müfettişleri tarafından düzenlenen raporların ve tutulan tutanakların işçi alacaklarına ilişkin kısımlarına karşı taraflarca otuz gün içerisinde yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. İş mahkemesinin kararına karşı taraflarca 5521 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre kanun yoluna başvurulabilir. Kanun yoluna başvurulması iş mahkemesince hüküm altına alınan işçi alacağının tahsiline engel teşkil etmez.” hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 105 ilâ 113. maddeleri arasında dava çeşitleri düzenlenmiştir. Eda davası davalının, bir şeyi vermeye veya yapmaya yahut yapmamaya mahkûm edilmesinin talep edildiği dava türü olarak tanımlanmış iken, tespit davası, mahkemedен, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesinin talep edildiği dava çeşidi olarak açıklanmıştır.

4857 sayılı Kanun'un 92. maddesinin 3. fıkrasına göre iş müfettişi raporlarına karşı açılan davalar, işçilerin bireysel başvuruları üzerine iş müfettişi tarafından işçi alacaklarına ilişkin yapılan tespitlere karşıdır. Bu tespite işçi tarafından, yapılan tespitin eksik olduğu ve daha fazla alacağın bulunduğu gerekçesiyle itiraz ediliyorsa dava, eda davası niteliğindedir. Söz konusu tespite, işveren tarafından yapılan tespitin hatalı olduğu ve tamamen ya da kısmen borçlu olunmadığı gerekçesiyle itiraz ediliyorsa dava, menfi tespit davası niteliğindedir. Bu son halde, kanunda özel olarak düzenlenmiş olması sebebiyle, davacı işverenin bu davayı açmakta, kanunun ifadesiyle “hukuken korunmaya değer güncel bir yararı” bulunduğu kabul edilmelidir. Başka bir ifadeyle tespit davaları için ayrıca araştırılan hukuken korunmaya değer güncel bir yarar şartının bu dava açısından mevcut olduğu değerlendirilmelidir.

Görüldüğü üzere, iş müfettişi raporlarının işçi alacaklarına yönelik kısımlarına karşı, işçi ya da işveren tarafından açılacak davalar, yerine göre eda davası yerine göre ise menfi tespit davası özelliği göstermekte olup her halükarda bu davalarda, işçi ve işverenin taraf olarak yer alması gerekmektedir.

Somut olayda, ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün 29/02/2016 tarihli ve 687663787-667-1897 sayılı tespit tutanağındaki belirlemelere karşı itiraz nedeni ile dava açılmış olup, söz konusu rapor, davalı işçinin müracaatı üzerine davalı işçi adına yapılan inceleme sonucu iş sözleşmesinin işveren tarafından feshedildiği, adı geçen işçinin ihbar ve kıdem tazminatı taleplerinin yerinde olduğu, yıllık izne dair belge ibraz edilmediğinden kıdem ve ihbar tazminatı ile birlikte yıllık izin ücretinin de ödenmesi gerektiği konusunda düzenlenmiştir. Buna göre, Kurumun düzenlemiş olduğu rapor genel bir tespit mahiyetinde olmayıp, bireysel

alacak tespiti söz konusudur. Açılan davanın esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Öte yandan, davacı vekilince dava dilekçesinde ... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün bahse konu kararına itiraz edildiği belirtilmiş olup; açıkça ilgili kararın iptali talep edilmemiştir. Bu sebeple taraf teşkili yerinde olup, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın davaya katılımı gerekmez. Mahkeme kararı bu sebeple de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeple **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 12/06/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.